

však svým zaměstnancům celoroční naturální byty, našli si často zaměstnanci práci v jiných závodech, tu pak průmyslové podniky nemohou náhradou přijímatí jiné dělnictvo, ježto nemají pro ně bytů, když naturální byt není dřívějším zaměstnancem vyklizen. Obdobné případy se vyskytují v nejrůznějších obměnách a je nebezpečí, že průmyslovým závodům vzniknou značné potíže v případech, jestliže zaměstnanci opustivší práci dosáhnou odkladu exekučního vyklizení bytu podle vládního nařízení č. 44/1940 Sb. Z kruhů průmyslových bylo proto žádáno, aby bylo učiněno opatření, aby se účinností tohoto nařízení omezovala jen na byty užívané na základě nájemní smlouvy a nevztahovala se na naturální byty.

Nějaké opatření na poli zákonodárném není v tomto směru ani nutné, ani vhodné. Ministerstvo spravedlnosti však, aniž chce zasahovati do rozhodování soudů, sděluje uvedené okolnosti s upozorněním na důvodovou zprávu k § 7 vládního nařízení č. 44/1940 Sb., z níž plyne, že k oprávněným

potřebám zaměstnavatelů co do včasného uvolnění deputátního bytu lze přihlížeti při rozhodování o žádostech za odklad vyklizení; zmíněná důvodová zpráva výslovně uvádí, že bude věci pečlivého uvažování soudcovského, zda lze vzhledem na poměry, v nichž je věřitel, spravedlivě na něm požadovati, aby trpěl odklad vymáhání nároků, Soudy se proto na potřebu zjišťovati takový zvláštní význam naturálního bytu pro věřitele — poskytovatele bytu — upozorňují.

S ohledem na tyto výnosy ministerstva spravedlnosti bude tedy i napříště lze v zásadě povolití odklad exekučního vyklizení naturálních bytů podle vládního nařízení č. 44/1940 Sb. a bude na věřiteli, t. j. majiteli naturálního bytu, aby před soudem prokázal veškeré nepříznivé důsledky, které by odklad exekuce mohl mítí v zájmu. V případech, kdy by povolení odkladu exekuce mohlo mítí nepříznivé důsledky na provoz podniku, nebo budou-li dány jiné podobně důležité okolnosti, nemají soudy odklad exekuce povolovati.«

Z právní praxe.

Rozhodnutí soudní nebo pouhé oznámení?

Pozůstalostní soud v N. sdělil přihlášené dědičce k její žádosti, aby si pozůstalost mohla projednati sama, že o této žádosti rozhodne soud až po vyjádření nepominutelných dědiců, zda s poslední vůlí souhlasí a nežádají sepsání inventáře a vypočtení povinného dílu (§ 92 nesp. pat.). Proti tomuto usnesení podaný rekurs soud druhé stolice odmítl s odůvodněním, že první soud stěžovatelce pouze oznámil, že o její žádosti teprve rozhodne později, a že proto rekurs směřuje proti pouhému oznámení soudu a nikoli proti nějakému soudnímu rozhodnutí.

Dovolací soud vyhověl dovolací stížnosti a uvážil o věci toto:

Rekursní soud přehlíží, že usnesení soudu prvé stolice napadeným výrokem činí meritorní rozhodnutí o návrhu dědičky závislým na vyjádření nepominutelných dědiců, a ponevadž pro toto vyjádření není sta-

novena lhůta, zároveň se tím odsunuje ono rozhodnutí na neurčitou dobu. Právem bylo vytýkáno, že tu nelze mluvit o pouhém oznámení soudu, nýbrž že jde o výron rozhodovací moci soudu podle § 31 zák. čís. 100/1931 Sb., proti němuž podle § 35 téhož zákona je přípustný rekurs.

Frydrych.

Bezelstný držitel pozemku a úprava hranic.

Krajský soud v Plzni jako soud rekursní rozhodl pod č. R III 846/1940, že i bezelstný držitel pozemku může navrhnouti vůči sousedu úpravu hranic; nevdá, že pozemek je prozatím jen v bezelstné držbě navrhovatele a že pozemek je zapsán dosud v seznamu veřejného statku.

V důvodech se uvádí:

Prvý soud odmítl usnesením návrh proto, že za soudní obnovu neb úpravu hranic může žádati pouze ten, komu přísluší vlastnické právo k některému z pozemků, o jejichž hranice se jedná, nikoliv

však osoba, které přísluší k pozemku nějaké jiné věcné právo. Poněvadž navrhovatelka není knihovním vlastníkem č. kat. 1896/1, není »sousedem« ve smyslu § 850 obč. zák. a není oprávněna žádati za obnovu hranic.

Rekurs proti právě cit. usnesení jest opodstatněný.

V doplněném řízení zjistil rekursní soud ze spisů krajského soudu v Plzni Ck IIa 240/38, že navrhovatelka jest, podle smíru uzavřeného u krajského soudu v Plzni dne 2. VI. 1939 ve sporu s Protektorátem Čechy a Morava o vydání postupního prohlášení, vlastníci pozemku č. kat. 1896/1, zapsaného v seznamu veřejného statku Liblín II., a to jakožto součástky bývalého řečiště řeky Mže. Podle citovaného smíru zavázal se Protektorát Čechy a Morava provést knihovní převod se vkladem vlastnického práva ve prospěch navrhovatelky k tomuto pozemku do 31. XII. 1940. Z těchto spisů a spisů okresního soudu v Kralovicích č. j. E 183/40 zjišťuje rekursní soud, že pozemek čís. kat. 1896/1 byl na základě tohoto smíru odevzdán exekučně dne 30. V. 1940 k návrhu obce Kozojedy jí, jako straně vymáhající, do řádné držby, a sice na podkladě povolení exekuce dle § 349 ex. ř. krajským soudem v Plzni a výkonu této exekuce okresním soudem v Kralovicích.

Z toho plyne, že navrhovatelka v době návrhu byla faktickou držitelkou uvedeného pozemku. Jde o případ singulární sukcese, o nabytí statku na základě smlouvy a se zřetelem na ustanovení § 431 obč. zák. nabývá se tudíž vlastnictví nemovitosti v knihách zapsané toliko zápisem do veřejných knih (viz Randa str. 200). Až do zápisu knihovního pokládáti lze navrhovatelku jako nabyvatelku, již statek fakticky odevzdán byl, toliko za držitelku bezelstnou (§ 329 obč. zák.), která ovšem požívá ochrany žalob posesorních (§§ 339 až 346 obč. zák.) a žaloby z domnělého vlastnictví (§§ 372 a 373 obč. zák.).

Návrhovatelka jako vlastnice naturální — jest přisvědčiti názoru stěžovatelky, že o takový případ vlastnictví se zde jedná — může vykonávati obsah práva vlastnického v §§ 354 a 362 obč. zák. uvedený. Okolnost, že není dosud v knize pozemkové za vlastníka zapsána, má ten význam, že nemůže se statkem knihovně disponovati a že její právo jest vydáno v nebezpečí naproti třetím osobám, jednajícím v důvěře ve stav knihovní, ale jinak není navrhovatelka ve výkonu vlastnických práv shora uvedených omezena. Z toho plyne, že jest oprávněna domáhati se obnovy hranic jako naturální vlastnice pozemku a že prvý soud, odmítnuv návrh, věc po stránce právní mylně posoudil.

Rekursu jako odůvodněnému bylo proto vyhověti a bylo usnésti se tak, jak se stalo.
Jiří Hora.

Oceňování nesplnitelných dávek naturálních.

Vyhláška předsedy vlády č. 324/1939 Sb. stanovila ve svém § 2, že smluvní dávky některých určitých potravin smějí býti plněny výměnkářům, propachtovatelům zemědělských podniků a ostatním samozásobitelům nejvýše do množství, jež tyto samozásobitelé jsou oprávněni spotřebovati podle příslušných ustanovení o spotřebních dávkách.

§ 3 cit. vyhlášky pak stanovil, že »naturální dávky, které nebudou plněny v důsledku ustanovení této vyhlášky, jest zaplatiti v penězích«.

Ustanovení tato jsou nemalé důležitosti zejména na venkově. Tu se ukázalo brzy, že nejsou dosti jasná v tom směru, jak mají být tyto naturální dávky v penězích oceněny.

Ani judikatura dosud podobné případy neřešila a nemůže proto přispěti k bezpečné jistotě o tom, má-li být placeno v ceně, za jakou v současné době dodává výrobce-zemědělec plodiny organizacím, pověřeným řízením hospodářstvím potravinami a krmivými, či má-li být placeno v ceně, za jakou spotřebitel od těchto organizací, resp. od jejich distribučních míst tyto plodiny potom kupuje, anebo dokonce, má-li být placeno v ceně, která platila buď při sjednávání smlouvy, či podle nařízení předsedy vlády č. 175/1939 Sb. v ceně, platné dne 20. června 1939.

Část těchto nejasností byla odstraněna začátkem měsíce září 1940, kdy dal Nejvyšší úřad cenový publikovati v denním tisku svoje stanovisko, podle něhož na ocenění naturálních dávek nelze použiti ustanovení cenových, nýbrž jedině civilně-právních. Tím odpadla možnost oceňování podle stavu k 20. červnu 1939, a jest tedy rozhodnouti jen mezi eventualitami zbývajícimi.

Z nich se zdá být oceňování podle ceny platné při sjednávání smlouvy nejméně správné, jelikož skutečný úmysl stran právě při sjednávání naturálních dávek se nese vždy k tomu, aby plněním v dávkách naturálních bylo plněno v určitém neměnném množství, vyjádřeném v kusech či váze, nikoliv však vyjádřeném nebo oceněným určitou neměnnou hodnotou peněžitou. Strany tu mají na mysli, aby předměty byly dodávány ve stálé kvantitě a ne ve stálé hodnotě peněžní. Směřuje-li pak vůle stran u těchto periodických dávek in natura právě k tomu, aby se jejich peněžní hodnota měnila podle změny ceny těchto předmětů, nutno toho dbáti při oceňování dávek a oceňovati je podle cen, platných v době toho kterého plnění a nikoliv v době sjednání smlouvy o nich.

K uvážení zbývá tedy jenom, které z obou možných cen, v době plnění platných, má být při ocenění použito.

K tomu je třeba si ujasnit, o jaké skutečnosti vlastně v § 2 cit. vyhlášky vlastně jde. Po dobu platnosti vyhlášky není přípustno naturální dávky plnit v množství smluvně ujednaném, nýbrž jedině v množství vyhláškou dovoleném. Smlouva zůstává celá v platnosti a jedině jednotlivé dávky, dospívající ke splatnosti v přítomné době, není dovoleno plnit.

Splnění určitých závazků smluvních (jednotlivých splatných dávek) se stává nedovoleným. Smlouvou převzatá povinnost se dostává do rozporu s obecným předpisem právním, takže vzniká následná nemožnost právní. Splnění závazku se stává nemožným jinou náhodou, nežli zánikem věci.

Jde tedy o skutečnosti, typické pro právní stav, popsany ve větě druhé § 1447 obč. zák. Právní následky tohoto stavu určuje pak třetí věta cit. paragrafu tak, že osoba, povinná ke splnění závazku pro nemožnost zániklého, musí to, co obdržela, aby

tento závazek splnila, vrátiti nebo nahraditi sice jako poctivý držitel, ale tak, aby neměla užítku ze škody jiného.

V možných případech zde přicházejících by vrácení obdrženého proti-plnění bylo hospodářsky neúčelné a nevhodné, případně i nemožné, takže v úvahu může přicházet pouze náhrada za přijaté proti-plnění.

Tu pak užitek osoby povinné jako poctivého držitele jest suma peněžítá, přijatá za předměty, které nuceně prodá výkupním místům organizační řízeného hospodářství, namísto aby tyto předměty odvedla osobám, jež na ně měly smluvní nárok, zaniklý pro nedovolenost plnění, a jež jsou tímto neodvedením poškozeny.

Při neexistenci ustanovení § 3 vyhlášky č. 324/1939 Sb. by tedy osoby povinné poskytovaly osobám oprávněným jako náhradu peněžitou sumu, přijatou od výkupních míst za těmito výkupním místům dodané předměty neplněných naturálních dávek.

Tomu však neodporuje ani ustanovení cit. § 3, jež pouze není jasné v tom, má-li být plněna peněžítá suma, placená u výkupních míst hospodářských organizačních, či u jejich míst prodejních.

Jde tedy o dva právní předpisy vzájemně se doplňující a nijak si neodporující, takže ustanovení předpisu jednoho jest možno, pokud se týče nutno, použití při aplikaci předpisu druhého.

Z toho plyne, že

1. alternativa náhrady v penězích, jež by zde byla podle třetí věty § 1447 obč. zák., se pro ustanovení § 3 vyhlášky čís. 324/1939 Sb. stává jedinou možností, a

2. dvojí možnost výkladu, jak oceniti neplněné dávky podle § 3 cit. vyhlášky se vzhledem k ustanovení třetí věty § 1447 obč. zák. rovněž mění v jedinou možnost určitou, že totiž má býti placena taková cena, jaká

jest stanovena pro výkupní místa organizací, pověřených řízeným hospodářstvím těmi kterými předměty.

Jaroslav Haupt.

Nájemní hodnota a amortizační kvota u budov s hlediska přímých daní.

Výnosem ministerstva financí z 19. července 1940 č. j. 30.592/40-III/6 bylo povoleno, aby pro daň důchodovou užitková hodnota bytu obývaného majitelem (spolujednatel) v jeho domě byla stanovena obdobně jako u daně činné částkou o 25% nižší než nájemné, jež by bylo možno na místním bytovém trhu dosáhnouti.

Tímto výnosem byly úřady vyměřovací poukázány, že u budov za přiměřený odpis má býti pokládán odpis ve výši 10% hrubé činže včetně užitkové hodnoty bytu ve vlastním domě podle výše uvedeno.

Je-li v činži zahrnuta též úplata za něco jiného než za užívání bytu, na př. úplata za bytové zařízení, za vytápění ústředním topením, za teplou vodu, za výtah a pod., je nutno pro výpočet základu amortizačního procenta tyto úplaty z hrubé činže vyloučiti.

Poplatník má ovšem právo i nadále uplatňovati amortisaci podle výše pořizovací nebo nabývací ceny, při čemž ministerstvo financí povoluje, aby vzhledem ke kratší trvání (životní) době ve větších městech byl uznán za přiměřený odpis ve výši 1.5% pořizovací, resp. nabývací hodnoty a v ostatních místech ve výši 1%. Z amortizační základny nutno přirozeně vyloučiti hodnotu

pozemku. Tím se však nebrání tomu, aby v případech, kde se odpis provádí z pořizovací, resp. nabývací hodnoty a kde at' vzhledem ke způsobu použití budovy nebo vzhledem k materiálu, z něhož je vystavěno a pod., jest odůvodněno vyšší amortizační procento, nebo byl povolen větší odpis.

Platební styk Protektorátu se Slovenskem.

Včleněním Protektorátu do celní oblasti Říše přestal i zvláštní clearing mezi Slovenskem a Protektorátem. Po 1. říjnu jdou proto všechny platby mezi Slovenskem a Protektorátem clearingovou pokladnou v Berlíně. Až dosud byla si při platebním styku s Protektorátem slovenská koruna s korunou českou rovna. Napříště bude však nutno platiti za 10 korun českých jednu říšskou marku, t. j. 11.62 koruny slovenské, neboť koruna jest pouze interním platidlem v Říši a na venek jest rozhodující kurs marky.

»Průmyslový věstník« v čís. 38 na str. 708 upozorňuje na toto důležité ujednání v dodatkové dohodě o úpravě platebního styku mezi Slovenskem a Protektorátem:

Všechny platební závazky, vzniklé před 1. říjnem z kapitálového styku a ze styku ve zboží mezi Slovenskem a Protektorátem mohou se vyrovnati dosavadním způsobem po přechodnou dobu 3 měsíců. Všechny nové platební závazky, vzniklé od 1. října t. r., vyrovnají se již podle ustanovení slovensko-německé platební dohody výlučně mezi Slovenskou národní bankou a Deutsche Verrechnungskasse.

Autoři článků v tomto čísle:

Univ. doc. a vrch. komisař fin. prokuratury v Brně Dr. Vladimír K u b e š, advokát v Praze Dr. Josef P u ž m a n, vrch. komisař v min. fin. Dr. Jan H o r á k, rada kraj. soudu civ. v Praze Dr. Emil S t e i g e r h o f, vrch. rada u Nejv. soudu v Brně Dr. Josef F r y d r y c h, komisař fin. prok. v Praze Dr. Vladimír H r d l i č k a, s. rada v Chrudimi Dr. Jaroslav Z e t t l, adv. úř. v Poličce JUDr. Jaroslav H a u p t, adv. v Praze Dr. Jiří H o r a.